

Jaarstukken 2017

Versie: 8.0.0.0.0.0

klussen in te zetten. De cijfers voor interne mobiliteit laten dit ook zien (245 interne flexatures in 2017). De onderlinge verrekening van de salarislasten van deze interne inhuur leidt tot een verhoging van de interne inhuur die geheel gedekt wordt door de inkomsten.

Ontwikkeling externe inhuur en inkomsten

Het percentage externe inhuur ten opzichte van het beschikbare budget salarislasten en externe inhuur komt uit op 20,7% (Landelijk is het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten 18% , bron personeelsmonitor 2016). Dat is hoger dan voorafgaande jaren. Het percentage wordt vooral sterk bepaald door de activiteiten van het Projectbureau; een afdeling waar het vaak noodzakelijk is om externe expertise in te huren voor specifieke projecten. Maar ook in de andere clusters is dit jaar sprake geweest van hoge inhuurpercentages. Het is voor het college een teken dat de organisatie onder druk staat nu de taakstellingen op de formatie de afgelopen jaren zijn doorgevoerd. Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van interne mobiliteit en is binnen de beschikbare formatie de bezetting uitgebreid met nieuwe medewerkers (instroom van 175 nieuwe medewerkers in 2017). Waar dat niet mogelijk was vanwege specifieke benodigde tijdelijke expertise of omdat geen formatieruimte beschikbaar was, is toch gekozen voor externe inhuur, om de voortgang van het werk niet in gevaar te brengen. Voor de vele - vaak eenmalige - activiteiten en projecten in de stad hebben we voor ca. € 2,2 miljoen meer ingehuurd in dan begroot. Inhuur bij het Projectbureau gaat altijd via doorberekening ten laste van de beschikbare projectbudgetten zodat er geen overschrijding ontstaat. Bij de overige clusters is inhuur gedekt door (veelal personele) budgetten. Zonder de cijfers van het Projectbureau komt het percentage externe inhuur uit op 15,1% en valt dit wel binnen de gestelde norm van 18%.

2.3.6 Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Leiden een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake als Leiden risico loopt met middelen die aan deze partijen beschikbaar zijn gesteld, of als Leiden financieel aangesproken kan worden als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van bestuurlijk belang is sprake als Leiden zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Vorig jaar heeft ons college het beleidskader verbonden partijen geactualiseerd. Op 25 januari de raad heeft het beleidskader vastgesteld. De hoofdlijn van het beleidskader is ten opzichte van de vorige versie niet veranderd: de gemeente kan samenwerkingsverbanden aangaan met partners als dat meerwaarde heeft voor het publieke belang. De grondhouding ten aanzien van de publiekrechtelijke samenwerkingsvormen is positief mits aan een aantal voorwaarden is voldaan. De grondhouding voor het aangaan van een bestuurlijke en financiële verbinding met privaatrechtelijke organisaties is die van "nee, tenzij". Daar moeten bijzondere redenen voor zijn. Voor het participeren in een verbonden partij is altijd een risicoanalyse vereist. De risicoanalyse vormt een deel van de input bij de opstelling van het toezichtregime per verbonden partij.

De Rekenkamercommissie Leiden heeft aanbevelingen gedaan om het toezicht op de verbonden partijen te verbeteren, onder meer door daarvoor per partij een 'dashboard' in te richten. Het college zal in het kader van de voorbereiding van de begroting 2019 onderzoeken op welke wijze de aanbevelingen van de commissie kunnen worden gerealiseerd.

Er zijn uiteraard veel meer samenwerkingspartners die een publiek belang behartigen en waar de gemeente grote belangen in heeft. Bijvoorbeeld de grote gesubsidieerde instellingen. Als er bij die partijen wat fout gaat, dan loopt de gemeente risico's. In het kader van de Begroting 2019 zullen wij onderzoeken of het nodig is om ook voor die partners een vergelijkbaar toezichtsregime op te zetten als we dat voor de verbonden partijen kennen.

De samenhang in de begroting

Deze paragraaf wordt in de begroting opgenomen in verband met het 'eigenaarsbelang' dat de gemeente bij de verbonden partijen heeft. Voor deze partijen neemt de gemeente in meer of mindere mate bestuurlijk en financieel medeverantwoordelijkheid, bij Gemeenschappelijke Regelingen (GR'n) als bestuurlijk partners van de andere gemeentelijke deelnemers, en bij privaatrechtelijke verbonden partijen als medelid, als medeaandeelhouder of als medebestuurder. Deze paragraaf beoogt informatie over de verbonden partijen te geven die met dit aspect samenhangt.

In de begrotingsprogramma's komen de bij dat programma behorende verbonden partijen ook voor, maar vanuit een ander gemeentelijk perspectief: dat van het opdrachtgeverschap. In de programma's vermelden we aan welke prestatie(s) de verbonden partij bijdraagt en wat wij precies van hem verwachten. Ook de raming van de gemeentelijke financiële bijdrage aan de verbonden partij is in het betreffende programma aan de orde.

Overzicht verbonden partijen

In de onderstaande overzichten zijn de cijfers over 2017 opgenomen voor zover deze al bekend zijn. In de overige gevallen staan de cijfers 2016 in het overzicht.

Totaal overzicht Leiden van de bijdragen aan verbonden partijen

Verbonden partij		
x € 1.000	Werkelijk 2017	Begroot 2017
Holland Rijnland	n.n.b.	4.860
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	2.007	2.007
Servicepunt71	21.846	20.661
Veiligheidsregio Hollands Midden	n.n.b.	9.495
Omgevingsdienst West-Holland	n.n.b.	2.653
RDOG Hollands Midden	4.143	3.917
Coöperatieve Zakelijke Post Nederland UA	5	5
Bio Science Park Leiden	80	80

(Bedragen * € 1.000)

	Holland Rijnland		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 46 leden waarvan 7 leden afkomstig uit de gemeente Leiden. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 2 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiden.		
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners, in 2017 is een bijdrage begroot van € 4.860. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 349 37.114	31-12-2017 ¹ 651 48.711 -111
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.hollandrijnland.net		

¹ Betreffen conceptcijfers.

	Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek Belang	De Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is een samenwerkingsverband op het gebied van belastingen tussen het hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Oegstgeest, Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en Zoeterwoude. De BSGR voert namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen uit. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in deze gemeenten.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 11 leden waarvan 1 lid afkomstig van de gemeente Leiden. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 4 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig van de gemeente Leiden.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel, in 2017 is een bijdrage van € 2.007 betaald. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 1.750 4.703	31-12-2017 2.094 10.714 1.294
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.bsgr.nl		

	Servicepunt71		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek Belang	Samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering tussen de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. De bedrijfsvoering betreft de dienstverlening op de gebieden financiën, human resource management, inkoop, informatie en communicatie-technologie, juridische zaken en, voor Leiden en Leiderdorp, facilitaire zaken.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur bestaat uit 4 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiden. Het dagelijks bestuur bestaat ook uit 4 leden, die door het algemeen bestuur worden benoemd.		
Financieel belang	De begroting van Servicepunt71 is de basis voor de bijdrage van Leiden en wordt bepaald met een vastgestelde verdeelsleutel. Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel. De gemeente Leiden heeft in 2017 een standaardbijdrage van € 18.171 betaald en voor meerwerk een bedrag van € 3.674.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 1.612 11.358	31-12-2017 2.081 13.107 486
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.servicepunt71.nl		

	Veiligheidsregio Holland Midden		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen		
Bestuurlijk Belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 19 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 7 burgemeesters en een voorzitter waarvan 1 burgemeester uit de gemeente Leiden.		
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten. Vanuit de gemeente Leiden is in 2017 een bijdrage begroot van € 9.495.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 7.579 25.570	31-12-2017 5.966 25.091 0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.vrhbm.nl		

	Omgevingsdienst West-Holland		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek Belang	Uitvoering van wettelijke taken zoals de vergunningverlening en handhaving van de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming (m.n. bouwstoffenbesluit), en advisering van de deelnemende gemeenten bij de uitvoering van hun taken, zoals ruimtelijke planvorming en verkeersbeleid.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in verhouding met de totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan 1 bestuurslid afkomstig uit de gemeente Leiden. Het algemeen bestuur bestaat uit 22 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeenten Leiden.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren, in 2017 is een eigen bijdrage van € 2.653 begroot. De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten en de door een taakstelling veroorzaakte frictiekosten.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 1.665 6.144	31-12-2017 1.336 7.145 158
Risico's	Bij de berekening van het benodigd weerstandsvermogen is het risico meegenomen van een hogere deelnemersbijdrage. Deze valt buiten de top 10 risico's.		
Overige informatie	www.odwh.nl		

	Stichting stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Hoevelaken		
Rechtsvorm	Stichting zonder winstoogmerk		
Doelstelling/Publiek Belang	Het stimuleren van kwaliteits-verbetering in de volkshuisvesting door het verstrekken van laagrentende leningen via het SVN aan door de gemeente Leiden aangewezen instellingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur wordt door de deelnemende gemeenten benoemd en bestaat uit 5 leden, de directie bestaat uit 2 leden. Geen van de bestuursleden zijn afkomstig van de gemeente Leiden. Als deelnemer heeft de gemeente zeggenschap in de voordracht van bestuursleden.		
Financieel belang	Vanaf 2000 doet de gemeente Leiden mee aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeente. Leiden heeft ongeveer € 3,9 miljoen op de Gemeentelijke rekening in dit fonds gestort. Via het SVN is het mogelijk een lening aan te vragen voor diverse initiatieven die zouden bijdragen aan een beter woon- en leefklimaat in Leiden. Leiden beslist zelf aan wie de leningen via het SVN worden verstrekt.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 70.309 1.134.221	31-12-2017 68.464 1.165.873 -1.845
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.svn.nl		

	Stadspodia Leiden		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Doelstelling/Publiek Belang	Stadspodia Leiden BV is de culturele organisatie in Leiden waarin de Leidse Schouwburg en Stadsgehoorzaal Leiden zijn samengegaan.		
Bestuurlijk belang	Gemeente is 100% aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 7 leden, waarvan er één van de gemeente Leiden afkomstig is.		
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 400 aandelen à € 45,- plus een wettelijke reserve van € 151,-. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de BV.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2016 226 4.285	31-12-2017 233 4.410 6
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.stadspodia.nl		

Prog. 9	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/Publiek Belang	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 23 leden van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden waarvan 1 lid afkomstig van de gemeente Leiden. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan 1 lid afkomstig van de gemeente Leiden.		
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten. Vanuit de gemeente Leiden is in 2017 een bijdrage van € 4.143 betaald.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 2.077 24.699	31-12-2017 923 28.484 -151
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden. Begin 2018 heeft het bestuur van de RDOG besloten tot een extra storting van de Algemene reserve, omdat deze onder het minimumniveau was gedaald. Het aandeel van Leiden in deze storting bedroeg € 268.000. Het bedrag is als tegenvaller verwerkt in de Eerste Bestuursrapportage 2018.		
Overige informatie	www.rdoghm.nl/		

Prog. 10	Coöperatieve Zakelijke Post Nederland UA		
Vestigingsplaats	Alkmaar		

Prog. 10	Coöperatieve Zakelijke Post Nederland UA		
Rechtsvorm	Coöperatie		
Doelstelling/Publiek Belang	Kennissuitwisseling ter ondersteuning van de exploitatie van post activiteiten door DZB.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig van de gemeente Leiden. Door haar lidmaatschap kan de gemeente haar stem uitbrengen tijdens de ledenvergadering van de coöperatie.		
Financieel belang	De gemeente heeft een belang van 4% in de vorm van inleggeld ad € 20.000. Jaarlijks betaalt de gemeente daarnaast een contributie.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 231 15	31-12-2017 242 7 11
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	http://www.businesspost.nu/nl/betrouwbare-postbezorging-tegen-lage-kosten		

	DZB Partycatering BV		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Doelstelling/Publiek Belang	De BV had ten doel om cateringsactiviteiten uit te voeren in nauwe samenwerking met DZB. In 2017 zijn de cateringsactiviteiten gestopt. De BV blijft bestaan als lege BV.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 1 lid afkomstig van de gemeente Leiden.		
Financieel belang	Aandelenkapitaal ad € 18.000. De gemeente Leiden is voor 100% aandeelhouder. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de BV.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 200 186	31-12-2017 ¹ 178 352 -20
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.dzb.nl/partycatering		

¹ Betreffen conceptcijfers

	Alliander N.V.		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek Belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Leiden. De gemeente Leiden is aandeelhouder.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. De gemeente Leiden heeft 3.106.811 aandelen in Alliander. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de NV.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 3.864.000 3.871.000	31-12-2017 3.942.000 4.127.000 203.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.alliander.com/nl/alliander/overalliander/bedrijfsprofiel/index.htm		

	Dunea N.V.		
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek Belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Leiden. De gemeente is aandeelhouder.		

	Dunea N.V.		
Financieel belang	De gemeente Leiden heeft 377.188 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de NV. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 193.298 382.301	31-12-2017 205.272 371.377 11.974
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.dunea.nl/dunea		

	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/Publiek Belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten. De gemeenten zijn aandeelhouders, de gemeente Leiden is voor 0,62% aandeelhouder. De gemeente Leiden heeft 347.646 aandelen (€ 441.510,42) in de BNG. Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 4.486.000 149.514.000	31-12-2017 4.953.000 135.041.000 393.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.bng.nl		

	Stichting administratiekantoor DataLand		
Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Stichting zonder winstoogmerk		
Doelstelling/Publiek Belang	DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Dit leidt tot efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig van de gemeente Leiden. De gemeente is als participant vertegenwoordigd in de certificaaithoudersvergadering.		
Financieel belang	Het financieel risico beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag, voor de gemeente Leiden is dit € 6.000. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekingskosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de drieledige taken van de organisatie uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaaithoudende gemeenten uitgekeerd.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 847 607	31-12-2017 751 522 -96
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.dataand.nl		

	Innovation Quarter (voorheen Regionale ontwikkelingsmaatschappij Zuidvleugel BV)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid		

	Innovation Quarter (voorheen Regionale ontwikkelingsmaatschappij Zuidvleugel BV)		
Doelstelling/Publiek Belang	De vennootschap heeft ten doel het stimuleren van de economische ontwikkeling in de regio Zuid-Holland en hiermee het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van Zuid-Holland (ZH) en Nederland door o.a. : - het positioneren en profileren van de regio ZH en het uitvoeren van marktstrategieën; - het bevorderen van het vestigingsklimaat in de regio ZH door het op enigerlei wijze deelnemen in, financieren, besturen, toezicht houden op, advisering en begeleiden van ondernemingen; - het stimuleren en faciliteren van innovatie en het verbinden van partijen voor economische structuurversterking; het structureren en organiseren van toegang tot financiering voor startende en snel groeiende ondernemingen die zich bezig houden met technologische innovatie		
Bestuurlijk belang	Gemeente Leiden (3,7%) heeft samen met diverse andere gemeenten, de provincie Zuid-Holland, Ministerie van Economische Zaken en enkele universiteiten deze BV opgericht. Er is een bestuurslid (niet afkomstig uit Leiden).		
Financieel belang	De Gemeente Leiden is in het bezit van 1.000.000 aandelen op naam à € 1,00. Voorkomen moet worden dat de Participatie in de loop der jaren minder waard wordt. Het bestuur van het Participatiefonds zal daar op sturen door een goede spreiding van de participaties in de verschillende sectoren en bedrijven. Ook is er een garantieregeling van het ministerie van EZ van toepassing. In het businessplan van de ROM wordt zonder meer uitgegaan van het revolverende karakter. Toch kan het zijn dat het revolverend karakter van het Fonds te zijner tijd niet haalbaar zal blijken. Dat kan pas na 10 jaar definitief vastgesteld worden als duidelijk is wat er van de verschillende participaties geworden is. Een en ander kan gevolgd worden door kennis te nemen van de jaarrekeningen van IQ. De rentekosten voor de participatie in IQ zullen minstens 10 jaar in de gemeentebegroting beschikbaar moeten blijven. De participatie van 1 miljoen is op basis van de kostprijs op de balans opgenomen, maar vanwege aanloopverliezen wordt bij de Jaarstukken 2015 een verliesvoorziening gevormd. Ten aanzien van Innovation Quarter bestaan de volgende risico's: ■ het revolverend karakter wordt minder dan ingeschat. Hierdoor is verdere afwaardering noodzakelijk; ■ het niet halen van het beleidsdoel versterken van Leiden Bio Science Park.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000	1-1-2017	31-12-2017
	Eigen vermogen	26.217	56.059
	Vreemd Vermogen	1.526	5.815
	Resultaat 2017		-1.208
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	http://www.innovationquarter.nl		

	Leiden Bio Science Park foundation		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Stichting zonder winstoogmerk		
Doelstelling/Publiek Belang	De LBSPf is een samenwerkingsverband op het gebied van de kenniseconomie met als doelstelling "het bevorderen van de verder groei van het Leidse life sciences cluster in omvang en kwaliteit ten behoeve van regionale of algemeen economische ontwikkeling en maatschappelijke meerwaarde". De LBSPf voert namens de deelnemers LUMC, Universiteit, gemeenten en ondernemers activiteiten uit die het cluster kunnen versterken, (bevorderen interne cohesie, externe profilering, ondersteunen van starters, onderwijs en arbeidsmarkt en acquisitie nieuwe bedrijven en instelling. De LBSPf levert daarmee een bijdrage aan het LBSP als de economische motor van Leiden en de Leidse regio.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 8 betrokken vrijwilligers uit de bedrijven. Er nemen geen bestuursleden uit de gemeenten deel aan het bestuur van Stichting LBSPf. Vertegenwoordiging in het bestuur van de stichting: Robert Strijk is penningmeester.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdragen van alle deelnemers. Projectsubsidies, BTF: subsidies en hypotheek. Vaste jaarlijkse bijdrage van € 80.000.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000	1-1-2017	31-12-2017
	Eigen vermogen	149	-641
	Vreemd Vermogen	4.547	4.417
	Resultaat 2017		-790
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	http://www.leidenbiosciencepark.nl		

Prog. 10	Stichting Participatiewerk Regio Leiden		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Stichting		
Doelstelling/Publiek Belang	Deze stichting is opgericht zodat medewerkers die aangewezen zijn op a) Beschut Werk b) werk in DZB-Diensten of c) gedacheerd zijn bij reguliere bedrijven voor maximaal 23 maanden door middel van een eigen arbeidsvoorwaardenpakket aan het werk kunnen zonder ambtenaar te worden.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 1 lid afkomstig van de gemeente Leiden.		

Prog. 10	Stichting Participatiewerk Regio Leiden		
Financieel belang	Omdat de Stichting een niet commerciële organisatie is, hoeft er géén stichtingskapitaal gestort te worden, het financieel belang voor gemeente Leiden is nihil.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 0 13	31-12-2017 0 265 0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie			

	Boerhaave		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Stichting		
Doelstelling/Publiek Belang	Het bevorderen van de huisvesting voor promovendi die verbonden zijn aan de Universiteit Leiden. Dit doet de stichting door het bouwen en verhuren van daartoe geschikte wooneenheden.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 5 leden waarvan 3 namens de gemeente Leiden.		
Financieel belang	Gemeente Leiden staat garant voor een bedrag van € 15.000.000 voor de financiering van 156 woningen in het Gebouw Anatomie aan de Wassenaarseweg in Leiden.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 6.615 12.998	31-12-2017 6.715 12.992 100
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	Gezamenlijk met de Universiteit en de gemeente actualiseert de stichting in 2018 haar governance.		

	Coöperatief Leids Startersfonds		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Coöperatie		
Doelstelling/Publiek Belang	Een aantal vooraanstaande Leidse ondernemers heeft in december 2014 het Coöperatief Leids Startersfonds opgericht. Deze coöperatie heeft als doel het bestrijden van winkelleegstand en het bevorderen van (jong) ondernemerschap.		
Bestuurlijk belang	Gemeente Leiden neemt deel in het coöperatief Startersfonds als B-lid, dat wil zeggen als mede-geldschieter van de Coöperatie. In de Algemene Vergadering heeft een B-lid vijfentwintig (25) stemmen.		
Financieel belang	Gemeente Leiden neemt deel in de Coöperatie met een eenmalige kapitaalsinbreng van € 100.000.		
Kerncijfers	Bedragen * € 1.000 Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat 2017	1-1-2017 327 76	31-12-2017 333 77 6
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie	www.leidsstartersfonds.nl		

2.3.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is ondersteunend en dienend aan de (ruimtelijke) ambities en doelstellingen van marktpartijen, investeerders en particulieren. Daarnaast is grondbeleid ook van belang voor het realiseren van de diverse doelstellingen van de gemeente zelf. De gemeente Leiden heeft ambities op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, economie, duurzaamheid, voorzieningen en dergelijke. Deze staan beschreven in de diverse structuurvisies en beleidsnota's zoals Leiden Stad van Ontdekkingen, de Nota Wonen en het beleidskader Vastgoed. Het grondbeleid is erop gericht het sectorale beleid te ondersteunen.

Grondbeleid gemeente Leiden

In 2015 is de Nota Grondbeleid 2015 met als thema 'ruimte voor kansen, kansen voor ruimte' door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is uitgangspunt van beleid meer faciliterend en minder actief grondbeleid. De economische crisis alsook drastisch gewijzigde marktomstandigheden in de jaren 2008-2015 hebben ervoor gezorgd dat de keuze voor het voeren van actief grondbeleid een gedegen afweging vraagt. Dit geldt onder andere voor risicobereidheid, prioritering en de regierol in gebiedsontwikkeling. Grond is en blijft in Nederland een kapitaalsintensief schaarse product. De marktsituatie in het vastgoed is afgelopen jaren verbeterd maar nog altijd bijzonder. De regionale verschillen zijn groot en in sommige landsdelen zullen gronden, bouwlocaties en projecten niet meer tot ontwikkeling komen. In andere regio's daarentegen, zoals in Leiden, is sprake van een overspannen woningmarkt en overtreft de vraag ruimschoots het aanbod. Diverse ontwikkelingen zijn van invloed op het functioneren van de vastgoedmarkt:

1. De mate van financierbaarheid van vastgoedprojecten en hypotheek;
2. De zekerheden die financiers daarbij eisen als opslag om de risico's af te dekken;
3. Demografische effecten die leiden tot een bijstelling van de vermeende klassieke verhouding tussen vraag en aanbod en daarmee ook bijstelling van de waardering van vastgoed;
4. Het Nieuwe Werken en vernieuwing van werkvormen die leiden tot een andere vraag en behoefte aan kantoren;
5. Het Nieuwe Winkelen dat zich vertaalt naar andere retail formules en kwetsbaarheid van bestaande ketens en formules die de slag naar het Nieuwe Winkelen nog niet hebben gemaakt.

De Leidse woningmarkt zal ook de komende jaren aantrekkelijk blijven voor investeerders. De vraag naar woningen blijft onverminderd groot. De gemeente Leiden heeft een opgave voor de bouw van circa 10.000 nieuwe woningen tot 2030.

Gronduitgifteprijs

De grondprijzen zijn evenals voorgaande jaren vastgelegd in een aparte notitie: de Grondprijzenbrief 2018. De Grondprijzenbrief 2018 is op 9 januari 2018 door het college van B&W vastgesteld.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie (BIE)

De Bouwgronden In Exploitatie (BIE) ofwel de grondexploitaties (na uitvoeringsbesluit) tonen in totaliteit een tekort van € -27,7 miljoen op netto contante waarde (NCW) per 1 januari 2018.

Tabel 1 Resultaten BIE op netto contante waarde (NCW) 1-1-2018 in vergelijking met 1-1-2017

	Project	NCW 2017 per 1-1-2017	NCW MPG 2017 per 1-1-2018	NCW MPG 2018 per 1-1-2018	verschil
8	Trekvaartplein wonen	-7.012.870	-7.153.127	<i>wordt afgesloten</i>	
9	Lammenschansdriehoek	-2.528.723	-2.579.298	-3.256.519	-677.222
19	Groenordhallen e.o.	-1.494.529	-1.524.419	-1.585.889	-61.470
22	Haagwegkwartier	-163.094	-166.356	-75.172	91.184
28	Dieperhout	553.155	564.218	42.223	-521.995
30	Lorentzschool	-1.065.315	-1.086.621	-2.536.486	-1.449.865
37	Oppenheimstraat fase II	-365.155	-372.458	<i>wordt afgesloten</i>	
45	Stationsgebied - Rijnsburgerblok K 1-5	483.059	492.720	-419.869	-912.589
73	Aalmarkt	-21.261.092	-21.686.314	-21.768.922	-82.608
77	Nieuweroord	1.382.003	1.409.643	1.869.165	459.521
	Totaal BIE	-31.472.561	-32.102.012	-27.731.471	4.370.542
	Benodigde voorziening negatieve grondexploitaties	33.890.778	34.568.593	29.642.858	-4.925.737